

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 3To/86/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2218011937
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 02. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Rastislav Kresl
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2024:2218011937.5

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Rastislava Kresla a sudcov JUDr. Kataríny Stanislavskej a JUDr. Ladislava Révesa, v trestnej veci obžalovaného A. B., nar. XX.XX.XXXX v C. B., pre zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. d) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b) Trestného zákona, o odvolaní obžalovaného proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda č.k. 1T/131/2018-878 zo dňa 12.09.2022, na verejnom zasadnutí konanom dňa 20.02.2024 v Trnave, takto

rozhodol:

Podľa § 319 Trestného poriadku sa odvolanie obžalovaného A. B., nar. XX.XX.XXXX v C. B., z a m i e t a.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom Okresného súdu Dunajská Streda č.k. 1T/131/2018-878 zo dňa 12.09.2022 (v poradí tretím) bol obžalovaný A. B., nar. XX.XX.XXXX v C. B., trvale bytom C. D. XXX/X, E. F., uznaný vinným zo spáchania zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. d) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b) Trestného zákona, ktorého sa mal dopustiť na tom skutkovom základe, že

že

od presne nezisteného dňa mesiaca február 2011 do presne nezisteného času dňa 13.08.2018, s výnimkou dátumov uvedených v Trestnom rozkaze Okresného súdu Dunajská Streda sp. zn. OT/5/2013, kedy bol uznaný vinným a odsúdený podľa § 360 ods. 2 Trestného zákona, skutkov, ktoré mal spáchať dňa 20.1.2013, dňa 26.1.2013, dňa 27.1.2013, dňa 28.1.2013, v obci E. F., G. C. B., H. C. I. D. XXX/X E. svoju matku E. B., J. K., nar. XX.XX.XXXX v C. B., trvale bytom E. F., C. I. XXX/X, s ktorou bývajú v jednej domácnosti a to tak, že sa k nej takmer denne správa agresívne, oplzlo jej nadáva, uráža ju, vyhráža sa jej slovami, že zdochne, že podpáli dom, správa sa k nej pohrdavo, kričí na ňu, oblieva vodou, hádže po nej rôzne veci, ďalej ju v nepravidelných intervaloch viackrát za mesiac fyzicky napáda, päťou ju udiera do chrbta, do tváre, kedy ju aj oplúje, dňa 28.07.2018 ju napadol v kuchyni tak, že ju chytil za vlasy, ťahal ju po zemi, mlátil ju päťou do rôznych častí tela z dôvodu, že potreboval peniaze na drogy, potom ako ju vytiahol na dvor jej z peňaženky vybral 140,-Eur, tiež jej viackrát zobral peniaze, ktoré minul na drogy, naposledy sa k nej takto správal dňa 13.08.2018, kedy po slovnej hádke chcel na ňu hodiť poleno, pričom týmto svojim agresívnym správaním a konaním u nej vyvoláva obavu o svoj život a zdravie, neustály pocit strachu a stresu, psychického a fyzického utrpenia.

Za tento skutok okresný súd uložil obžalovanému podľa § 208 ods. 3 Trestného zákona trest odňatia slobody v trvaní 7 (sedem) rokov. Podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona okresný súd obžalovaného na výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Okresný súd svoje rozhodnutie odôvodnil v rozsahu č.l. 878-884.

Proti tomuto rozsudku v celom rozsahu podal bezprostredne po jeho vyhlásení na hlavnom pojednávaní dňa 12.09.2023 odvolanie obžalovaný, ktoré písomne odôvodnil na č.l. 891.

Obžalovaný ako prvé namietal voči postupu súdu pri vyhodnotení dokazovania, pretože sa podľa jeho názoru nedostatočne vysporiadal so závermi znaleckých posudkov týkajúcich sa základných charakteristík osoby poškodenej. Nevysporiadal sa ani s výpoveďou znalca PhDr. Obucha z hlavného pojednávania zo dňa 08.07.2020, v ktorej jednoznačne konštatoval, že poškodená netrpela syndrómom týranej osoby. Znalecký posudok PhDr. Kleinmana protirečil dvom ďalším posudkom, preto z neho súd nemal vychádzať. V zmysle psychologickkej definície na týranie je nutné kumulatívne skúmať štyri aspekty, a to eskalácia, opakovanie a dlhodobosť, jasné a nespochybniteľné rozdelenie rolí a neverejnosť. Ani jeden aspekt v tejto trestnej veci nebol splnený. Obžalovaný konal pod vplyvom stresu a omamných látok, nekonal ako v reakcii agresívnej osoby s cieľom spôsobiť poškodenej traumu či ujmu. Poškodená v trestnom konaní nevystupovala ako submisívna obeť, ale ako aktívne konajúca, brániaca sa osoba a osoba brániaca záujmy svojho syna. Poškodená z obžalovaného nemá strach. Ani jeden zo znalcov sa nevysporiadal s tým, aká bola komunikácia medzi poškodenu a obžalovaným a prečo dochádzalo k hádkam. Zo strany poškodenej išlo o neustálu potrebu komandovať, usmerňovať a riadiť obžalovaného. Navyše, išlo o epizodické, nárazové konfliktné situácie, pričom znak dlhodobosti nebol naplnený. Hádky medzi poškodenu a obžalovaným sa uskutočňovali aj pred svedkami pod vplyvom silného emočného nabudenia, nemali záujem unikať do súkromia. Konflikty sa viazali na obdobie, kedy obžalovaný potreboval finančné prostriedky, väčšinou pod vplyvom drog a tlaku iných osôb, a pokiaľ boli požiadavky obžalovaného uspokojené, nepokračoval v protiprávnej činnosti. Poukázal tiež na to, že u poškodenej neboli zistené znaky týranej osoby, poškodená nevykazovala znaky fyzických a psychických útrap. Pokiaľ ide o znalecký posudok znalca PhDr. Kleinmana, z jeho záverov nie je možné zistiť na základe akých postupov zhodnotil, že v prípade konania obžalovaného ide o týranie. Znalecký posudok tohto znalca považuje za nejasný, nepreskúmateľný a preukázateľne nepravdivý. Podľa ďalších dvoch znaleckých posudkov (PhDr. Obucha a PhDr. Selku) poškodená nenesie znaky týranej osoby. Okresný súd tiež pri vyhodnotení výpovede poškodenej nevzal do úvahy rozpoloženie poškodenej, jej telesný a duševný stav, ani podmienky, v ktorých sa skutok stal. Súd sa rovnako nevyjadril z akého dôvodu a v čom vidí sprísnenie trestnej sadzby podľa § 208 ods. 3 písm. d) Trestného zákona, poukazujúc na § 38 ods. 1 Trestného zákona, a síce, ak je dlhodobosť pojmovým znakom v základnej skutkovej podstate, nemožno dlhodobé týranie kvalifikovať ako závažnejší spôsob spáchania trestného činu. Taktiež poukazuje na to, že poškodená sa viackrát v priebehu trestného konania vyjadrila a prosila súd, aby v trestnom konaní nepokračoval a konanie zastavil. Po podaní trestného oznámenia poškodená trestné oznámenie chcela hneď vziať späť. Poškodená neuviedla žiadne konkrétne útoky, preto obžalovanému nie je zrejmé, ako orgány činné v trestnom konaní dospeli k záveru o narastaní na intenzite konania obžalovaného. Pokiaľ ide o uložený trest, tento sa javí byť neprimerane prísny, nakoľko bude mať nepriaznivý dopad práve na poškodenú, ktorá má zdravotné ťažkosti, potrebuje pomoc a opateru obžalovaného. Obžalovaný je jediný príbuzný poškodenej. Súd na tieto skutočnosti pri ukladaní trestu neprihliadol. Vzhľadom na obsah odvolacích námietok navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vo veci sám rozhodol tak, že obžalovaného spod obžaloby oslobodí.

Krajský súd vo veci vykonal verejné zasadnutie dňa 20.02.2024 za prítomnosti zástupkyne Krajskej prokuratúry v Trnave, obžalovaného a jeho obhajkyne, poškodenej a tímočníka. Obžalovaný zotrval na podanom odvolaní, obsah odvolania nežiadal zmeniť ani doplniť. Odvolací súd oboznámil prítomných s napadnutým rozsudkom, odvolaním obžalovaného, odpisom registra trestov na obžalovaného ako aj podstatným obsahom spisu. Procesné strany nemali žiadne pripomienky k oboznamovanému obsahu spisového materiálu, ani návrhy na doplnenie dokazovania. Zástupkyňa Krajskej prokuratúry v Trnave navrhla odvolanie obžalovaného zamietnuť ako nedôvodné podľa § 319 Trestného poriadku. Obhajkyňa obžalovaného sa pridržala obsahu podaného odvolania. Trestný čin kladený obžalovanému za vinu sa podľa jej názoru nestal. Poškodená je chorá, potrebuje obžalovaného, inú rodinu nemá. Obžalovaný začal viesť riadny život, zamestnal sa, pomáha poškodenej. Uložený trest neprimerane postihne najmä poškodenú. Navrhla, aby odvolací súd obžalovaného oslobodil spod obžaloby. Obžalovaný uviedol, že na slobode vedie riadny život, pomáha svojej matke, neberie drogy, nepije. Domáhal sa oslobodenia spod obžaloby.

Podľa ustanovenia § 317 ods. 1 Trestného poriadku, ak nezamietne odvolací súd odvolanie podľa § 316 ods. 1 Trestného poriadku, alebo nezruší rozsudok podľa § 316 ods. 3 Trestného poriadku, preskúma zákonnosť a odôvodnenosť napadnutého výroku, event. napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie ako i správnosť postupu konania, ktoré mu predchádzalo. Na chyby, ktoré neboli odvolaním vytykané prihliadne len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

Po splnení prieskumnej povinnosti v rozsahu § 317 Trestného poriadku odvolací súd dospel k záveru, že odvolanie obžalovaného nie je dôvodné, v dôsledku čoho sú splnené podmienky pre jeho zamietnutie v zmysle § 319 Trestného poriadku.

Pre poriadok je nutné uviesť, že vo veci rozhodol po prvýkrát Okresný súd Dunajská Streda rozsudkom č.k. 1T/131/2018-456 zo dňa 17.12.2020, ktorým obžalovaného uznal vinným zo spáchania zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. d) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b) Trestného zákona, za ktorý obžalovanému uložil trest odňatia slobody podľa § 208 ods. 3 Trestného zákona v trvaní 7 rokov so zaradením do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia. V dôsledku odvolania podaného obžalovaným rozhodol tunajší odvolací súd uznesením č.k. 3To/9/2021-491 zo dňa 09.02.2021 tak, že predmetný rozsudok podľa § 321 ods. 1 písm. b), písm. c) Trestného poriadku zrušil a podľa § 322 ods. 1 Trestného poriadku vec vrátil okresnému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znova prejednal a rozhodol.

Po zrušení a vrátení veci rozhodol Okresný súd Dunajská Streda v poradí druhým rozsudkom č.k. 1T/131/2018-544 zo dňa 07.04.2021 tak, že obžalovaného spod obžaloby Okresnej prokuratúry Dunajská Streda č. 1Pv 391/18 podľa § 285 písm. a) Trestného poriadku oslobodil, pretože nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý je obžalovaný trestne stíhaný. V dôsledku podaného odvolania prokurátora Okresnej prokuratúry Dunajská Streda opätovne rozhodol tunajší odvolací súd uznesením č.k. 3To/59/2021-576 zo dňa 26.10.2021 tak, že predmetný rozsudok podľa § 321 ods. 1 písm. b), písm. c) Trestného poriadku zrušil a podľa § 322 ods. 1 Trestného poriadku vec vrátil okresnému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znova prejednal a rozhodol.

Odvolací súd konštatuje, že okresný súd v záujme náležitého zistenia skutkového stavu veci vykonal všetky dôkazy, ktoré mal k dispozícii, a to pri uplatnení všetkých základných zásad, ktoré trestný proces upravujú, a to aj napriek nesúhlasu a odvolacím námietkam prokurátora. Podľa názoru odvolacieho súdu okresný súd zrozumiteľne, presvedčivo a zákonne súladným spôsobom vysvetlil akými úvahami sa pri svojom rozhodnutí spravoval, a to tak vo vzťahu k otázke viny ako aj uloženia primeraného trestu. Pokiaľ ide o odôvodnenie rozsudku, tento zodpovedá zákonným požiadavkám vyplývajúcim z ust. § 168 Trestného poriadku a odvolací súd sa s týmto odôvodnením stotožňuje a odkazuje naň. Na konštatovanie správnosti odvolací súd uvádza nasledovné:

Podľa § 2 ods. 10 Trestného poriadku orgány činné v trestnom konaní postupujú tak, aby bol zistený skutkový stav veci, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti, a to v rozsahu nevyhnutnom na ich rozhodnutie. Dôkazy obstarávajú z úradnej povinnosti. Právo obstarávať dôkazy majú aj strany. Orgány činné v trestnom konaní s rovnakou starostlivosťou objasňujú okolnosti svedčiace proti obvinenému, ako aj okolnosti, ktoré svedčia v jeho prospech, a v oboch smeroch vykonávajú dôkazy tak, aby umožnili súdu spravodlivé rozhodnutie.

Podľa § 2 ods. 12 Trestného poriadku orgány činné v trestnom konaní a súd hodnotia dôkazy získané zákonným spôsobom podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne, nezávisle od toho, či ich obstaral súd, orgány činné v trestnom konaní alebo niektorá zo strán.

Súd prvého stupňa pri vykonávaní dôkazov na hlavnom pojednávaní postupoval podľa príslušných ustanovení Trestného poriadku upravujúcich spôsob vykonania dôkazov, pričom sa nedopustil žiadnych závažných chýb, ktoré by mohli mať vplyv na zistenie skutkového stavu veci, tak ako namietal obžalovaný v odvolaní. S poukazom na rozsah a spôsob vykonaného dokazovania podľa odvolacieho súdu dospel aj k správnym právnym a tiež skutkovým záverom. Vzhľadom na to, že okresný súd zodpovedal na všetky podstatné rozpory a námietky prokurátora už v odôvodnení napadnutého rozsudku, pričom odvolacie námietky sú v podstate totožné s námietkami vznesenými počas

prvostupňového konania, odvolací súd obmedzí na konštatovanie správnosti skutkových ako aj právnych zistení a v obsahu stručné odôvodnenie odvolacích námietok prokurátora.

Súd prvého stupňa pri vykonávaní dôkazov na hlavnom pojednávaní postupoval podľa príslušných ustanovení Trestného poriadku upravujúcich spôsob vykonania dôkazov, pričom sa nedopustil žiadnych závažných chýb, ktoré by mohli mať vplyv na zistenie skutkového stavu veci, tak ako namietal obžalovaný v odvolaní. S poukazom na rozsah a spôsob vykonaného dokazovania podľa odvolacieho súdu dospel aj k správnym právnym a tiež skutkovým záverom. Vzhľadom na to, že okresný súd zodpovedal na všetky podstatné rozpory a námietky prokurátora už v odôvodnení napadnutého rozsudku, pričom odvolacie námietky sú v podstate totožné s námietkami vznesenými počas prvostupňového konania, odvolací súd obmedzí na konštatovanie správnosti skutkových ako aj právnych zistení a v obsahu stručné odôvodnenie odvolacích námietok prokurátora.

Odvolací súd rovnako ako okresný súd konštatuje, že o vine obžalovaného v kontexte vykonaného dokazovania nemôžu byť žiadne pochybnosti. Usvedčujúcim dôkazom bola predovšetkým výpoveď poškodenej z prípravného konania zo dňa 15.08.2018, v ktorej súvisle, spontánne a veľmi podrobne opísala konanie obžalovaného, ktorého sa voči nej dopúšťal už od roku 2011, po dobu takmer siedmych rokov. Na tomto mieste je nutné podotknúť, že poškodená bola o význame a následkoch svojej výpovede poučená, výslovne odmietla právo odoprieť vypovedať, sama iniciatívne usvedčila obžalovaného z protiprávneho konania. V prípravnom konaní podrobne opísala jednotlivé incidenty, ku ktorým došlo nielen v čase kedy s poškodenou zdieľal spoločnú domácnosť, ale aj v čase kedy býval v obecnom byte. Obžalovaný na svoju matku verbálne útočil (adresoval jej vulgárne nadávky „nafetovaná špinavá kurva“, osočoval ju titulovaním vrahyňa, vyhrážal sa jej zabitím) za súčasných fyzických útokov päšťou do rôznych častí tela, ťahaním za vlasy, oblievaním ju vodou, škrtením, vystavovaním pobytu na slnku (s vedomím onkologického ochorenia), hádzaním rôznych predmetov po poškodenej, obmedzovaním jej pobytu na dvore pod rôznymi vyhrážkami. Popri tom vstupoval do domácnosti poškodenej bez jej súhlasu, žiadal peniaze a jedlo po rôznymi vyhrážkami, kradol jej peniaze, zariadenie domácnosti. Poškodená vypovedala, že je zo správania sa obžalovaného psychicky na dne, obžalovaného sa bojí. Pred podaním trestného oznámenia údajne premýšľala o svojich ďalších krokoch, preto vedela, že podaním trestného oznámenia vyvolá iný účinok ako vynútenú podrobenie sa liečbe závislosti obžalovaným. Výpoveď poškodenej z prípravného konania bola plne podporená aj výpoveďou svedka L., ktorý v podstate zhodne opísal útoky obžalovaného na poškodenú, ktorých bol svedkom, pričom mal vedomosť, že k týraniu poškodenej dochádzalo aj v čase, kedy bol v práci alebo spal, ktorý čas obžalovaný využíval práve na to, aby na poškodenú útočil, žiadal od nej peniaze, jedlo.

Na vierohodnosti výpovede poškodenej z prípravného konania nemení nič ani jej výpoveď z hlavného pojednávania, na ktorom protiprávne konanie obžalovaného poprela, poprela takmer všetky skutočnosti vyplývajúce z výpovede z prípravného konania, obžalovaného obhajovala, svoje predchádzajúce výpovede označila dokonca za klamstvo, konflikty bagatelizovala na úroveň rodinných problémov. Odvolací súd je však toho názoru, že práve prvotná výpoveď poškodenej z prípravného konania bezpochyby zachytáva protiprávne konanie obžalovaného nielen reálne a pravdivo, ale aj najobjektívnejšie. Stoja tu teda proti sebe dve protichodné výpovede, pričom odvolací súd výpoveď poškodenej z hlavného pojednávania rovnako ako okresný súd vyhodnotil ako účelovú a zavádzajúcu. Poškodená uviedla, že bez obžalovaného sa jej ťažšie žije, na starostlivosť o domácnosť je sama, obžalovaný bol dobrým chlapcom, jej cieľom nebolo privodiť obžalovanému trestné stíhanie, ale prinútiť ho liečiť drogovú závislosť. K uvedenému treba dodať, že zmena výpovede je v podstate jedným z najčastejšie opakujúcich sa javov pokiaľ ide o domáce násilie (stáva sa tak až v 90 % prípadov), keď obeť či už pod tlakom okolia, rodiny, kvôli deťom, tiež v dôsledku ekonomickej alebo inej citovej závislosti na páchatelovi zmení výpoveď a protiprávne konanie (ktorého protiprávnosť si celkom zjavne uvedomuje) začne bagatelizovať a svoje prvotné výpovede meniť v prospech osoby, ktorá sa takéhoto konania dopúšťa (BÚTOROVÁ, Z. a kol. 2005. Násilie páchané na ženách ako problém verejnej politiky. Bratislava: Inštitút pre verejné otázky. ISBN 80-88935-78-4.). Tento záver dokonca potvrdili všetci traja znalci s poukazom na neprimeranú citovú závislosť poškodenej na obžalovanom ako jedinom dieťati. Všetci traja znalci uviedli, že výpoveď poškodenej z hlavného pojednávania je účelová a tendenčne zmenená, čo nie je výnimočným javom pri tomto druhu trestnej činnosti. Obžalovaný je jediným dieťaťom poškodenej, obrana obžalovaného spočíva v silnej citovej naviazanosti na obžalovaného, v čase kedy ho „mala doma“ a týral ju jej spôsoboval strach, podala naňho trestné oznámenie, pričom musela mať vedomosť o dôsledkoch v podobe trestného stíhania, keďže už raz na obžalovaného trestné

oznámenie podala a tento bol aj právoplatne odsúdený. Neobstojí preto poukaz obhajoby na vyjadrenie poškodenej o tom, že cieľom malo byť vynútenie liečby. O spôsoboch a možnostiach liečby boli pritom obaja, aj obžalovaný aj poškodenej oboznámení a rovnako mali vedomosť, že cestou podania trestného oznámenia liečbu nedocielia. Poškodenej podľa znaleckých záverov v dôsledku svojich prežitých udalostí (násilie v rodine zo strany brata, hostilné rodinné prostredie) je tolerantnejšia voči prejavom násillia, má tendenciu pripisovať takýmto prejavom nižšiu vážnosť, ako v skutočnosti majú. Je zrejmé, že motivácia spočíva v tom, že vzťah poškodenej k obžalovanému sa mení v závislosti od toho či je prítomný alebo vo väzení. V jeho prítomnosti je ho schopná vnímať ako agresora, no v priebehu jeho väzby odštiepi negatívne časti a vníma ho pozitívne, idealizuje ho a seba devalvuje. Poškodenej zrejme bola schopná vnímať obžalovaného ako agresora len v krátkych časových okamžikoch bezprostredne po agresívnom útoku alebo dramatickom konflikte, neskôr, keď jej začal „chýbať“ už svoje výpovede popiera a konflikt zľahčuje. Uvedené zistenia boli v prípade poškodenej motivačnými faktormi, aby v konaní pred súdom vypovedala inak, de facto obhajovala správanie obžalovaného.

V súvislosti so zmenou výpovede poškodenej odvolací súd poukazuje aj na judikát zverejnený v Zbierke zákonov pod č. R 72/1980, podľa ktorého „V prípade, ak svedok (poškodený) na hlavnom pojednávaní zmení svoju výpoveď tak, že s ohľadom na ďalšie vykonané dôkazy je zrejmé, že ide o zmenu tendenčnú, súd môže výrok o vine založiť aj na výpovedi svedka (poškodenej) z prípravného konania za súčasného vyňatia tendenčne zmenenej výpovede na hlavnom pojednávaní.“ Postup okresného súdu, ktorým prihliadol na výpoveď poškodenej ako aj svedka L. z prípravného konania odvolací súd považuje za správny a stotožňuje sa s ním, pričom vierohodnosť výpovede poškodenej z prípravného konania bola potvrdená všetkými troma vo veci vykonanými znaleckými posudkami.

Pokiaľ ide o obhajobu obžalovaného, ktorý sa snažil svoje neprimerané konanie voči svojej matke ospravedlniť jej autoritatívnym štýlom výchovy, uvedenú námietku odvolací súd považuje za nekritické nazeranie obžalovaného na protiprávnu činnosť, ktorej sa voči svojej matke dopúšťal. V podstate počas celého konania bola badateľná snaha obžalovaného o vyvinenie sa z trestného činu, zľahčovanie a bagatelizovanie svojho konania, pripisovanie príčiny buď správaniu sa poškodenej alebo užívaniu omamných látok, konflikty zľahčoval a prirovnával ich k bežným rodinným konfliktom podobne ako poškodenej. Odvolací súd nepopiera možnosť existencie rodinných problémov v rodine obžalovaného, avšak zároveň zdôrazňuje, že toto jeho konanie nebolo v žiadnom prípade primeranou reakciou na prípadné vzniknuté rodinné problémy, pričom takýmto štýlom nemožno riešiť vzniknuté konfliktné situácie. Navyše obžalovaný protiprávne násilne konal za múrmi domácnosti poškodenej, o to závažnejšie bolo jeho konanie, pretože v týchto prípadoch je sťažené odhaľovanie tohto druhu trestnej činnosti a na dôkazok sa vyznačuje špecifickosťou, že k nemu dochádza v intímnych vzťahoch medzi najbližšími osobami. Nie je potom pravdivá ani námietka o tom, že ku konfliktom dochádzalo verejne. Jedinými svedkami boli práve a výlučne obžalovaný, poškodenej a jej druh.

Ďalej obžalovaný namietal aj skutočnosť, že u poškodenej nebol zistený syndróm týranej osoby, čo nasvedčuje tomu, že o týranie z jeho strany nešlo. Je síce pravdou, že znalci u poškodenej nezistili syndróm týranej osoby, avšak konštatovali, že poškodenej týranou osobou v dôsledku opisovaného správania sa obžalovaného bola. V súvislosti s touto námietkou odvolací súd poukazuje na závery rozhodovacej činnosti NS SR, podľa ktorej týraním osoby v zmysle ustanovenia § 208 Trestného zákona je zlé zaobchádzanie, ktorým páchatel prejavuje hrubší stupeň necitlivosti a bezohľadnosti, vyznačujúce sa určitou mierou trvalosti, prípadne aj sústavnosti, pričom sa však nevyžaduje, aby blízkej osobe vznikla ujma na zdraví. Musí ísť o konanie, ktoré blízka osoba pre jeho intenzitu, hrubosť, bezohľadnosť alebo bolestivosť pociťuje ako ťažké prikorie. Absencia zistenia syndrómu týranej osoby bez ďalšieho neznamena to, že k týraniu nedošlo a páchatel sa konania v zmysle § 208 Trestného zákona nedopustil, pretože tento následok (majúc na mysli syndróm týranej osoby) pre naplnenie skutkovej podstaty tohto trestného činu ani nemusí nastať. (porovnaj judikát R 20/1984-I.). Bolo však preukázané, že protiprávnym násilným konaním obžalovaného prežívala poškodenej životný stres, strach či obavy o nielen psychické, ale aj fyzické zdravie. De lege lata syndróm týranej osoby môže byť javom potvrdzujúcim existenciu fyzického alebo psychického utrpenia u poškodenej osoby, rozhodne však nie je obligatónym zákonným znakom objektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu týrania blízkej osoby a zverenej osoby. Teda aj bez preukázania prítomnosti syndrómu týranej osoby v príčinnej súvislosti s konaním páchatel'a je možné takéto konanie, samozrejme po splnení ostatných zákonných podmienok, kvalifikovať ako trestný čin podľa § 208 Trestného zákona.

Pokiaľ ide o námietku vo vzťahu k právnej kvalifikácii skutku, keď obžalovaný namietal spáchanie skutku po „dlhší čas“, čo odôvodňovalo použitie právnej kvalifikácie podľa § 208 ods. 3 písm. d) v spojení s § 138 písm. b) Trestného zákona, argumentujúc tým, že dlhodobosť konania je pojmovým znakom základnej skutkovej podstaty, preto túto skutočnosť nemožno páchateľovi pričítať dvakrát, odvolací súd aj túto námietku vyhodnotil ako nedôvodnú.

Dlhodobosť ako obligatórny znak objektívnej stránky už základnej skutkovej podstaty tohto trestného činu zodpovedá skutočnosti, že trestný čin zakotvený v § 208 Trestného zákona je svojou povahou trvácim trestným činom, teda už pre naplnenie jeho základnej skutkovej podstaty sa vyžaduje, aby protiprávny stav, ktorý zodpovedá jeho objektívnej stránke, bol páchateľom udržiavaný po určitú dobu. Nevylučuje to však avšak páchanie trvaceho trestného činu aj po dlhší čas, t.j. počas obdobia zreteľne presahujúceho časový úsek, ktorého trvanie predstavuje minimálnu požiadavku na naplnenie objektívnej stránky skutkovej podstaty daného trestného činu (aspoň 6 mesiacov). Je totiž zrejme, že najmä z hľadiska následkov, a teda v konečnom dôsledku z hľadiska závažnosti nemôže byť bez významu, či páchateľ svojim protiprávnym konaním udržiaval protiprávny stav 7 mesiacov dní alebo 7 rokov. Navyše, týranie, ktoré tvorí podstatu dotknutého trestného činu sa na účely jeho trestného stíhania vymedzuje ako zlé zaobchádzanie so zverenou osobou, ktoré sa vyznačuje vyšším stupňom hrubosti a bezcitnosti a určitou trvalosťou, ktoré táto osoba pociťuje ako ťažké príkorie, pričom však nemusí ísť o sústavné alebo dlhší čas trvajúce konanie. V protiklade s obhajobným tvrdením obžalovaného odvolací súd konštatuje, že konanie „po dlhší čas“ pripadá do úvahy aj pri trvácich trestných činoch, t.j. aj vtedy, keď sa udržiava protiprávny stav po určitú dobu (porovnaj napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 16. decembra 2013, sp. zn. 2 Tdo 69/2013, resp. sp. zn. 2Tdo/1/2020 zo dňa 23. februára 2021).

Dĺžku časového úseku, ktorý je možné považovať za dlhšiu dobu v zmysle § 138 písm. b) Trestného zákona, je potom potrebné posudzovať predovšetkým na základe intenzity konania obvineného a závažnosti trestného činu. O vysokej miere závažnosti prejednávaneho trestného činu svedčí trestná sadzba v jeho základnej skutkovej podstate, ktorá je určená rozpätím tri až osem rokov a vyjadruje tak výrazný záujem spoločnosti na ochrane dotknutých osoby, v tomto prípade poškodenej pred bitím, ponižovaním, pohŕdavým zaobchádzaním a vyvolávaním strachu a stresu zo strany obžalovaného. V posudzovanej veci bol skutok páchaný v období od mesiaca február 2011 do 13.08.2018 (s vyňatím dátumov iných skutkov, pre ktoré bol obžalovaný právoplatne odsúdený trestným rozkazom Okresného súdu Dunajská Streda sp. zn. 0T/5/2013), na takmer dennej báze, a teda vzhľadom na túto dobu ako aj intenzitu útokov bolo nepochybne skutok kvalifikovať ako trvajúci po dlhší čas. Z uvedeného je zrejme, že vymedzenie času skutku v skutkovej vete výrokovej časti rozsudku súdu prvého stupňa zodpovedá kvalifikačnému znaku „po dlhší čas“.

Pokiaľ ide o námietku obžalovaného o nedostatočnom vyhodnotení znaleckého dokazovania (a teda nezohľadnenie absencie syndrómu týranej osoby a nepreukázanie dlhodobosti konania obžalovaného), v tejto súvislosti odvolací súd odkazuje na odôvodnenie vyššie, v ktorom sa vysporiadal s odvolacími námietkami, ktorými zodpovedal rovnako aj túto. K uvedenému nad rámec dodá, že v prejednávanej veci boli vykonané dva znalecké posudky (znalecký posudok č. 60/2018 PhDr. Kleinmanna a znalecký posudok č. 3/2019 PhDr. Selka, CSc.), ktoré boli vo svojich záveroch čiastočne protichodné. Tento rozpor však okresný súd odstránil tým, že do konania pribral Ústav pre znaleckú činnosť v Psychológii a Psychiatrii, spol. s r. o., a na hlavnom pojednávaní dňa 08.07.2020 vypočul znalca PhDr. Obucha, ktorý jednoznačne uviedol, že výpoveď poškodenej z prípravného konania zo dňa 15.08.2018 považoval za vierohodnú a jej výpoveď na hlavnom pojednávaní dňa 19.06.2019 (ktorou poprela konanie obžalovaného), považoval za účelovo skreslenú. Znalec tiež uviedol (v zhode so znalcom PhDr. Kleinmannom a PhDr. Selkom, CSc.), že poškodená je schopná realitu správne vnímať, interpretovať, aj reprodukovať a má sklon skresľovať niektoré vnímané okolnosti, ktoré sa jej osobne dotýkajú v zmysle okamžitej nálady alebo emočného impulzu. Podľa záverov znaleckého posudku správanie sa obžalovaného voči poškodenej naplňalo podľa získaných údajov tri znaky domáceho násillia, nenaplňalo len eskaláciu, pretože nešlo o postupné, výraznejšie narastanie agresivity obžalovaného voči poškodenej. Zo záverov znaleckého posudku vyplynulo tiež to, že kým bol obžalovaný doma, poškodená viac vnímala to, že ju ohrozuje, bála sa reálneho vonkajšieho nebezpečenstva a chcela sa ho zbaviť. Keď reálne vonkajšie nebezpečenstvo pominulo, mala viac priestoru venovať sa svojim túžbam, predstavám, spomienkam, mohli sa objaviť pocity viny a do popredia sa dostala túžba mať syna doma, pri sebe, čo viedlo k zmene jej výpovede. Pokiaľ sa týka vzťahu poškodenej a jej syna, k tomu znalec v znaleckom posudku uviedol, že syn je jej jediné dieťa a v minulosti s ním problémy

neboli, preto je vysoko pravdepodobné, že sa zo strany poškodenej vytvoril voči nemu silný vzťah, čo bol ďalší motivujúci faktor pre zmenu výpovede. Vyššie uvedené závery vyplývali aj zo znaleckého posudku PhDr. Kleinmanna, preto sa s nimi okresný súd správne stotožnil. Aj napriek istým nedostatkom v oboch znaleckých posudkoch (aj v znaleckom posudku PhDr. Kleinmanna aj v znaleckom posudku PhDr. Selka, CSc.) sa okresný súd správne priklonil k záverom znaleckého posudku PhDr. Kleinmanna, ktoré vo väčšine korešpondovali so závermi znaleckého posudku znalca PhDr. Obucha, čo aj dostatočne a presvedčivo odôvodnil.

Vo vzťahu k ustáleniu viny odvolací súd záverom dodáva, že ak okresný súd postupoval pri hodnotení dôkazov dôsledne podľa § 2 ods. 12 Trestného poriadku (čo aj urobil) t.j. že ich hodnotil na základe vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo aj v ich súhrne, a dospel k logicky odôvodneným skutkovým zisteniam, odvolací súd nemôže napadnutý rozsudok zrušiť len preto, že sám (resp. obžalovaný) na základe svojho presvedčenia hodnotí tie isté dôkazy s iným do úvahy prichádzajúcim výsledkom. (judikát R 53/1992)

V konaní bolo nepochybne preukázané, že obžalovaný sa svojim konaním dopustil spáchania zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. d) Trestného poriadku s poukazom na § 138 písm. b) Trestného zákona. U obžalovaného okresný súd správne nezistil žiadnu pohľadujúcu ani priťažujúcu okolnosť, preto pri ukladaní trest vychádzal z trestnej sadzby podľa § 208 ods. 3 Trestného poriadku, a to 7-15 rokov.

Pokiaľ ide o uloženie trestu, na tomto mieste odvolací súd poukazuje na to, že primeranosť trestu je nevyhnutným predpokladom dosiahnutia výchovných účinkov trestu, keďže nevyhnutným predpokladom prevýchovy páchatel'a je jeho akceptovanie trestu ako spravodlivého následku jeho protiprávneho konania, pričom v prípade nespravodlivého trestu k takejto akceptácii trestu zo strany páchatel'a pochopiteľne nemôže dôjsť. Spravodlivosť trestu tak možno považovať aj za predpoklad prerastania represívneho pôsobenia trestu do pôsobenia výchovného. V rámci požiadavky primeranosti trestu zohráva významnú úlohu sudcovská individualizácia trestu, ktorá fakticky umožňuje naplnenie tejto požiadavky v konkrétnych prípadoch. Individualizácia trestu je prostriedkom dosiahnutia primeranosti trestu. Druh a výmera trestu musia byť súdom v každom konkrétnom prípade stanovené tak, aby zodpovedali všetkým zvláštnostiam daného prípadu.

Úsudok o možnosti nápravy páchatel'a si súd vytvára z veľkej časti už na základe hodnotenia povahy a závažnosti spáchaného trestného činu (t.j. či ide o prečin, zločin, obzvlášť závažný zločin) pri náležitom zhodnotení osoby páchatel'a. Možnosť nápravy páchatel'a konkretizuje jeho osobu vo všetkých zásadných súvislostiach. Primárne ide o stanovenie prognózy budúceho vývoja správania sa páchatel'a na základe objasnenia jeho osobnostných vlastností a ich spojitostí so spáchaným trestným činom vrátane vplyvu sociálnej mikroštruktúry. Z hľadiska posúdenia možnosti nápravy páchatel'a má veľký význam celkový spôsob jeho života a jeho správanie pred spáchaním trestného činu a jeho postoj k spáchanému trestnému činu (R 23/1967)

Vo vzťahu k uloženému trestu obžalovaný namietal, že trest odňatia slobody bude mať nepriaznivý dopad najmä na poškodenú, o ktorú sa v súčasnosti stará a aj má v úmysle starať sa. Odvolací súd považuje tento argument obžalovaného za rovnako nekritický, ako bol a doposiaľ je jeho nekritický postoj k spáchaniu trestnej činnosti. Vzhľadom na celkovú dĺžku trvania fyzických ako aj verbálnych útokov obžalovaného na poškodenú, intenzitu jeho konania, spôsob, akým sa voči svojej matke dopúšťal protiprávnej činnosti (hrubé vulgárne útoky, ponižujúce sa správanie voči matke – oblievanie vodou, ťahanie za vlasy, fyzické útoky – udieranie päťou, hádzanie rôznych predmetov po matke, škrtenie...) nebolo možné uvažovať o inom, ako nepodmienečnom treste odňatia slobody. Obžalovaný už bol odsúdený trestným rozkazom Okresného súdu Dunajská Streda sp. zn. 0T/5/2013 za protiprávne konanie voči svojej matke, pričom aj po tomto odsúdení sa voči matke správal spôsobom, ktorý možno označiť za bezohľadný a surový, a to nielen vo verbálnej rovine ale aj v rovine fyzických útokov. Uvedené odsúdenie má síce zahladené, avšak v prípade zahľadania odsúdenia zákon ustanovuje len tzv. fikciu neodsúdenia páchatel'a v dôsledku zahľadania odsúdenia, teda nie fikciu, že sa nestal skutok. Inak povedané, zahladením odsúdenia, alebo zákonnou fikciou neodsúdenia právne zaniká iba skutočnosť odsúdenia za trestný čin, ale nie aj sama skutočnosť, že páchatel' spáchal trestný čin (judikát R 71/1975). Fikcia zahľadania odsúdenia nebráni tomu, aby súd pri hodnotení možnosti nápravy prihliadol na skutočnosť, že páchatel' už v minulosti spáchal trestný čin, a z tejto skutočnosti vyvodil príslušné závery

z hľadiska jeho sklonu k trestnej činnosti a jeho vzťahu k spoločenským hodnotám chráneným Trestným zákonom, možností jeho nápravy a podobne (judikát R 10/1974). Ani po predchádzajúcom odsúdení, rovnako pod ťarchou dôkazov, ktoré boli nespochybniteľné obžalovaný nebol schopný zaujať kritický postoj k svojmu konaniu, svoje konanie ani raz neľutoval. Práve naopak, vinu sa snažil preniesť na poškodenú, ktorá ho údajne „komandovala“, rovnako svoje konanie odôvodňoval drogovou závislosťou. Za zarážajúce odvolací súd považuje tvrdenie obžalovaného v odvolaní, v ktorom výslovne uvádza „Naše konflikty sa viazali na obdobia, keď som potreboval finančné prostriedky, väčšinou pod vplyvom drogy a tlakom iných osôb, pokiaľ boli moje požiadavky uspokojené, nepokračovali.“ Z uvedeného je celkom zrejmé, že obžalovaný doposiaľ nepripúšťa svoje zavinenie a zrejme ani neporozumel čo tvorí podstatu trestnosti jeho konania. Za účelovú odvolací súd považuje aj poukaz na silnú citovú väzbu so svojou matkou, ktorou sa snaží svoje konanie opätovne zľahčovať a bagatelizovať.

K tvrdeniu obžalovaného, že vo väzbe mal čas prehodnotiť svoje správanie a vysporiadať sa s jeho negatívnymi dôsledkami, odvolací súd dodáva, že tento krok obžalovaného môže mať pozitívny vplyv na náhľad poškodenej osoby na samotné príkorie spôsobené jej trestným činom, avšak obžalovaný si mal protiprávnosť a závažnosť svojho konania uvedomovať ešte pred jeho páchaním a vyvarovať sa mu, pretože už v minulosti sa protiprávneho konania voči svojej matke opakovane dopúšťal a bol si vedomý jeho trestnosti. Mal teda možnosť sa poučiť z jeho predchádzajúcej trestnej minulosti, pričom sa práve naopak dopustil ešte závažnejšieho konania v podobe násilného zločinu. Obžalovaný po výkone uloženého trestu odňatia slobody bude mať možnosť preukázať, že to so svojou nápravou a vedením riadneho života myslí vážne. Pokiaľ ide o zdanlivú odkázanosť poškodenej na jeho pomoc, uvedené prieči akémukoľvek morálnemu nazeraniu na daný prípad. Obžalovaný sa protiprávneho konania voči svojej matke dopúšťal opakovane, v krátkych časových intervaloch, hrubým a vulgárnym spôsobom, navodzoval u poškodenej pocit strachu, hanby, príkorie. V konaní nebolo preukázané, že by poškodená bola odkázaná na osobnú starostlivosť inej osoby (čím samozrejme odvolací súd nijakým spôsobom nezľahčuje vážnosť jej zdravotného stavu) a tiež to, že by sa v jej rodine či v blízkom okruhu nejstvovala osoba, ktorá by poškodenej počas choroby pomáhala. Napokon, poškodená žije v spoločnej domácnosti so svojim druhom - svedkom L., ktorý jej v prípade nutnosti môže poskytnúť potrebnú pomoc.

V predmetnej trestnej veci napokon neboli zistené ani dôvody pre aplikáciu mimoriadneho zníženia trestu podľa § 39 ods. 1 Trestného zákona. Treba podotknúť, že trest odňatia slobody vo výmere 7 rokov so zaradením obžalovaného do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia je na samej spodnej hranici trestnej sadzby. Takto uložený trest, podľa názoru odvolacieho súdu umocní vedomie obžalovaného o svojom protiprávnom konaní. Páchateľ trestného činu má totižto trest pociťovať ako ujmu a nie ako len formálne odsudzujúce vyjadrenie súdu nad jeho protiprávnym konaním, ktorého znaky sú uvedené v osobitnej časti Trestného zákona. Takto uložený trest odvolací súd považuje za dostatočný, primeraný a spravodlivý, ktorý ho zároveň odradí od ďalšieho páchania trestnej činnosti.

S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti odvolací súd odvolanie obžalovaného podľa § 319 Trestného poriadku zamietol ako nedôvodné.

Záverom odvolací súd v reakcii na ďalšie odvolacie námietky dodáva, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov uvádzaných stranami konania. Právo na spravodlivý súdny proces nevyžaduje, aby súd v rozsudku reagoval na každý argument prednesený v súdnom konaní. Stačí, aby reagoval na ten argument, ktorý je z hľadiska výsledku súdneho rozhodnutia považovaný za rozhodujúci (porovnaj napr. rozsudok vo veci Ruiz Torija c. Španielsko a Hiro Balani/Španielsko, oba z 9. decembra 1994, Annuaire, séria A č. 303 A a č. 303 B, tiež R 68/2008- I, rozsudok G. z 9. decembra 1994 vo veci Q. R. proti Španielskemu kráľovstvu).

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0, čiže jednomyseľne podľa § 163 ods. 4 Trestného poriadku v spojení s § 170 ods. 6 Trestného poriadku.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu riadny opravný prostriedok nie je prípustný.